NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2019/2111,

9. detsember 2019,

millega toetatakse SEESACi poolt Kagu-Euroopas läbiviidavaid desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaseid tegevusi, et vähendada ebaseaduslikest väike- ja kergrelvadest ning nende laskemoonast tulenevat ohtu

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu võttis 19. novembril 2018 vastu ebaseaduslike tulirelvade, väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitleva ELi strateegia „Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“ (ELi väike- ja kergrelvade strateegia).

(2) ELi väike- ja kergrelvade strateegias tuletatakse meelde, et kuigi viimastel aastatel on eelkõige Kagu-Euroopas tehtud märkimisväärseid edusamme, piiravad väike- ja kergrelvade ning laskemoona liigne hankimine, ebapiisavad ladustamistingimused, laialtlevinud ebaseaduslik valdamine ja rakendamisalased puudujäägid endiselt Lääne-Balkani osades piirkondades tulirelvade ning väike- ja kergrelvade kontrollialaste jõupingutuste tõhusust, mõjutades julgeolekut nii piirkonnas kui ka ELis.

(3) Londonis 10. juulil 2018 toimunud Lääne-Balkani viiendal tippkohtumisel võeti vastu piirkondlik tegevuskava Lääne-Balkani riikides 2024. aastaks kestliku lahenduse leidmiseks väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseaduslikule valdamisele, väärkasutamisele ja salakaubaveole („tegevuskava“).

(4) ELi väike- ja kergrelvade strateegias märgitakse, et liit toetab jätkuvalt Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskuse (SEESAC) väike- ja kergrelvade kontrollimeetmeid ning võtab arvesse selliseid piirkondlikke algatusi nagu tegevuskava.

(5) Lääne-Balkani partnerite kokku lepitud tegevuskava eesmärgid on kooskõlas liidusiseste ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) jõupingutustega väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona salakaubaveo vastases võitluses. ÜRO peasekretär kutsus 2018. aasta desarmeerimiskavas „Securing our Common Future“ („Meie ühise tuleviku kindlustamine“) üles eelkõige tegelema tavarelvade liigse hankimise ja ebaseadusliku kaubanduse probleemiga ning toetama väikerelvade suhtes riigi tasandil võetud lähenemisviise.

(6) ÜRO kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030 („tegevuskava 2030“) kinnitatakse, et väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse tõkestamine on vajalik paljude kestliku arengu eesmärkide, sealhulgas rahu, õigluse ja tugevate institutsioonide, vaesuse vähendamise, majanduskasvu, tervishoiu, soolise võrdõiguslikkuse ja ohutute linnadega seotud eesmärkide saavutamiseks. Seega on kõik riigid tegevuskava 2030 kestliku arengu eesmärgi nr 16 alaeesmärgi 16.4 raames võtnud endale kohustuse oluliselt vähendada ebaseaduslikke raha- ja relvavooge.

(7) Väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse kõigi aspektide ennetamist, tõkestamist ja likvideerimist käsitleva ÜRO tegevuskava rakendamisel tehtud edusammude läbivaatamise kolmas konverents võttis 30. juunil 2018 vastu lõppdokumendi, milles ÜRO liikmesriigid uuendavad oma kohustust ennetada ja tõkestada väike- ja kergrelvade kõrvalesuunamist. ÜRO liikmesriigid kinnitasid oma valmisolekut teha rahvusvahelist koostööd ja tugevdada piirkondlikku koostööd parema koordineerimise, konsulteerimise, teabevahetuse ja operatiivkoostöö kaudu, kaasates asjaomased piirkondlikud ja allpiirkondlikud organisatsioonid ning samuti õiguskaitse-, piirikontrolli- ning ekspordi- ja impordilitsentse väljastavad asutused.

(8) Käesoleva otsusega toetatud projekti eesmärk on süvendada ja täiendada liidu abi väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas. Seni on liidu abi antud nõukogu otsustega, millega toetatakse SEESACi tööd Lääne-Balkani piirkonnas, nimelt otsustega 2004/791/ÜVJP, ([1]) 2010/179/ÜVJP, ([2]) 2013/730/ÜVJP ([3]) ja (ÜVJP) 2016/2356, ([4]) ning aidatakse kaasa nõukogu otsusega (ÜVJP) 2018/1788 ([5]) toetatud väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse piirkondliku rakendamise kava ja tegevuskava eesmärkide saavutamisele.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Pidades silmas ebaseaduslike tulirelvade, väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastase võitluse ELi strateegia „Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“ rakendamist, on käesoleva otsusega toetatud ja selle lisas esitatud projekti üldeesmärk aidata veelgi kaasa Kagu-Euroopa piirkonna ja liidu julgeoleku parandamisele, võideldes Kagu-Euroopas, Valgevenes ja Ukrainas asuvatest ja sealt pärit ebaseaduslikest väike- ja kergrelvadest ning nende laskemoonast tuleneva ohu vastu.

2. Projektil, milles võetakse arvesse muid piirkondlikke algatusi, eelkõige Lääne-Balkani tegevuskava, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) tööd ning Euroopa Komisjoni asjakohast tegevust Kagu-Euroopa piirkonnas seoses relvastuskontrolli ja ebaseadusliku relvakaubandusega, on järgmised erieesmärgid:

— tugevdada piirkondlikku koostööd, teadmiste vahetamist ja teabe jagamist väike- ja kergrelvade kontrolli kohta;

— toetada jätkuvalt väike- ja kergrelvi, tulirelvi ja lõhkeaineid käsitleva õigusraamistiku väljatöötamist ning selle ühtlustamist liidu raamistikuga ja standardimist Kagu-Euroopas;

— jätkuvalt toetada väike- ja kergrelvade kontrolli alast tõenduspõhist poliitikakujundamist, mis võtab arvesse nii meeste kui ka naiste vajadusi;

— Lääne-Balkani riikide piiripolitsei ja kriminaalpolitsei suutlikkuse suurendamine ebaseadusliku tulirelvakaubanduse ja tulirelvade ebaseadusliku valdamise vastu võitlemisel;

— füüsilise julgeoleku ja varude haldamise alase suutlikkuse suurendamine taristu turvalisuse suurendamise, üleliigsete varude vähendamise ja väljaõppe kaudu;

— tugineda käimasolevale tööle tulirelvade kontaktpunktide loomisel Kagu-Euroopas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja („kõrge esindaja“).

([1]) Nõukogu 22. novembri 2004. aasta otsus 2004/791/ÜVJP, millega pikendatakse otsuse 2002/842/ÜVJP, mis käsitleb ühismeetme 2002/589/ÜVJP rakendamist, et tagada Euroopa Liidu osalemine väike- ja kergrelvade destabiliseeriva kogunemise ja leviku vastases võitluses Kagu-Euroopas, kehtivust ja muudetakse nimetatud otsust (ELT L 348, 24.11.2004, lk 46).

([2]) Nõukogu 11. märtsi 2010. aasta otsus 2010/179/ÜVJP SEESACi poolt Lääne-Balkani riikides läbi viidavate relvakontrollialaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 80, 26.3.2010, lk 48).

([3]) Nõukogu 9. detsembri 2013. aasta otsus 2013/730/ÜVJP SEESACi poolt Kagu-Euroopa riikides läbiviidavate desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 332, 11.12.2013, lk 19).

([4]) Nõukogu 19. detsembri 2016. aasta otsus (ÜVJP) 2016/2356 SEESACi poolt Kagu-Euroopa riikides läbiviidavate desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 348, 21.12.2016, lk 60).

([5]) Nõukogu 19. novembri 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/1788, millega toetatakse Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskust (SEESAC), et rakendada Lääne-Balkani riikides ebaseadusliku relvakaubanduse vastast võitlust käsitlevat piirkondlikku tegevuskava (ELT L 293, 20.11.2018, lk 11).

2. Artiklis 1 osutatud projekti tehnilise rakendamisega tegeleb SEESAC, tehes seda vajaduse korral koostöös kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi (EMPACT tulirelvad) projektijuhiga.

3. SEESAC täidab oma ülesandeid kõrge esindaja kontrolli all. Sel eesmärgil sõlmib kõrge esindaja vajalikud kokkulepped ÜRO Arenguprogrammiga (UNDP), kes esindab SEESACi.

Artikkel 3

1. Lähtesumma artiklis 1 osutatud liidu rahastatava projekti rakendamiseks on 11 819 605,20 eurot.

2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud lähtesummast, hallatakse vastavalt liidu eelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja eeskirjadele.

3. Järelevalvet lõikes 2 osutatud kulude nõuetekohase haldamise üle teeb komisjon.

4. Sel eesmärgil sõlmib komisjon vajaliku lepingu UNDPga, kes esindab SEESACi. Kõnealuses rahastamislepingus sätestatakse, et SEESAC tagab liidu toetuse nähtavuse, mis vastab selle suurusele.

5. Komisjon püüab sõlmida lõikes 4 osutatud lepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Komisjon teavitab nõukogu kõigist selle protsessi käigus esile kerkivatest probleemidest ning teatab lepingu sõlmimise kuupäeva.

6. Projekti üksikasjalik kirjeldus on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 4

1. Kõrge esindaja annab nõukogule aru käesoleva otsuse rakendamisest SEESACi koostatavate korrapäraste kvartaliaruannete alusel.

2. Komisjon annab aru artiklis 1 osutatud projekti finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

2. Käesolev otsus kaotab kehtivuse 48 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 4 osutatud lepingu sõlmimisest. Kui kuue kuu jooksul alates käesoleva otsuse jõustumise kuupäevast ei ole nimetatud lepingut sõlmitud, kaotab otsus kehtivuse.

Brüssel, 9. detsember 2019

Nõukogu nimel
eesistuja
J. BORRELL FONTELLES

LISA

Projekt, millega toetatakse ebaseaduslike väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ohu vähendamist Kagu-Euroopas

1. **Sissejuhatus ja eesmärgid**

Viimastel aastatel on Kagu-Euroopas tehtud märkimisväärseid edusamme relvastuskontrolli tõhustamisel ja ebaseadusliku relvakaubanduse vastu võitlemisel, muu hulgas tänu liidu jätkuvale toetusele. Kagu-Euroopa piirkond tekitab siiski jätkuvalt muret ning on määratletud prioriteetse valdkonnana ebaseaduslike tulirelvade, väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitlevas ELi 19. novembri 2018. aasta strateegias „Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“ (ELi väike- ja kergrelvade strateegia). Ebaseaduslikud tulirelvad mõjutavad selgelt sise- ja välisjulgeolekut, sest need õhutavad Kagu-Euroopa piirkonnas ja liidus organiseeritud kuritegevust ja terroriakte. Seega on relvaveo ning relvade kasutamise, valdamise ja ladustamise tugevate ja tõhusate kontrollimehhanismide loomine oluline panus piirkondlikku, Euroopa ja ülemaailmsesse rahusse ja julgeolekusse.

Selleks, et käsitleda väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonna lahendamata probleeme, veelgi enam toetada ametiasutusi nende probleemidega tegelemisel ning tugevdada kohustust võidelda väike- ja kergrelvade ja tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ja väärkasutamise vastu, võeti Lääne-Balkani riikide tippkohtumisel 10. juulil 2018 Londonis vastu piirkondlik tegevuskava, mille eesmärk on leida 2024. aastaks Lääne-Balkani riikides püsiv lahendus väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseaduslikule valdamisele, väärkasutamisele ja nendega kauplemisele („tegevuskava“). Tegevuskaval on seitse eesmärki, mis hõlmavad kõiki relvastuskontrolli funktsionaalseid valdkondi, ning selles nähakse ette, et Lääne-Balkani piirkond muutub turvalisemaks ja julgeoleku eksportijaks ning et piirkonnas kehtestatakse ELi standardite ja muude rahvusvaheliste standarditega täielikult ühtlustatud terviklikud ja jätkusuutlikud mehhanismid, et tuvastada, ennetada, menetleda ja kontrollida tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainete ebaseaduslikku valdamist, väärkasutamist ja nendega kauplemist. Liit võttis 2018. aastal vastu nõukogu otsuse (nõukogu otsus (ÜVJP) 2018/1788 ([1])) tegevuskava rakendamise toetamiseks.

Tegevuskava väljatöötamist toetas Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskus (SEESAC), kes on väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse piirkondliku rakendamise kava („piirkondliku rakendamise kava“) täidesaatev asutus. Otsusega (ÜVJP) 2018/1788 anti SEESACile volitus tegevuskava rakendamise koordineerimiseks ja järelevalveks. Tegevuskava raames tagatakse institutsioonide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja rahastajate vaheline koordineerimine peamiselt ametlike piirkondlike tegevuskava koordineerimiskoosolekute kaudu, millel keskendutakse edusammude hindamisele ja teabevahetusele, ning kohalikel tegevuskava koordineerimiskoosolekutel ekspert- ja tehnilise toe pakkumise kaudu. Tegevuskava rakendamise järelevalve tagatakse kaks korda aastas koostatavate seire- ja hindamisaruannete abil, milles dokumenteeritakse tegevuskava rakendamisel tehtud edusammud ning sellega seotud probleemid ja vajadused, tuginedes ühiselt kokku lepitud võtmetähtsusega tulemuslikkuse põhinäitajatele. Lisaks täidab SEESAC sekretariaadi rolli Lääne-Balkani riikide väike- ja kergrelvade kontrolli tegevuskava mitme partneriga usaldusfondis, mis loodi tegevuskava rakendamise toetamiseks. SEESAC teeb tihedat koostööd Euroopa välisteenistuse, Euroopa Komisjoni (siseasjade peadirektoraat, naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat), Europoli, kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi (EMPACT), Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (Frontex), INTERPOLi, NATO, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) ja teiste asjaomaste rahastajate ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, et toetada desarmeerimise ja relvastuskontrolli alast tegevust Kagu-Euroopas.

([1]) Nõukogu 19. novembri 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/1788, millega toetatakse Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskust (SEESAC), et rakendada Lääne-Balkani riikides ebaseadusliku relvakaubanduse vastast võitlust käsitlevat piirkondlikku tegevuskava (ELT L 293, 20.11.2018, lk 11).

Selle meetme üldeesmärk on aidata veelgi kaasa Kagu-Euroopa piirkonna ja ELi julgeoleku parandamisele, võideldes Kagu-Euroopas, Valgevenes ja Ukrainas asuvatest ja sealt pärit ebaseaduslikest väike- ja kergrelvadest ning nende laskemoonast tuleneva ohu vastu. Meetme rakendamine süvendab ja täiendab nõukogu hiljutiste otsustega 2010/179/ÜVJP, ([2]) 2013/730/ÜVJP ([3]) ja (ÜVJP) 2016/2356 ([4]) (mille kehtivus lõpeb 29. detsembril 2019) sätestatud ELi abi väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas. Samuti aitab see kaasa nõukogu otsusega (ÜVJP) 2018/1788 toetatud piirkondliku rakendamise kava ja tegevuskava eesmärkide saavutamisele.

Meede aitab tugevdada piirkondlikku koostööd, teadmiste vahetamist ja teabe jagamist väike- ja kergrelvade kontrolli kohta; jätkuvalt toetada väike- ja kergrelvi / tulirelvi ja lõhkeaineid käsitleva õigusraamistiku väljatöötamist ning selle ühtlustamist liidu raamistikuga ja standardimist Kagu-Euroopas; jätkuvalt toetada väike- ja kergrelvade kontrolli alast tõenduspõhist poliitikakujundamist, mis võtab arvesse nii meeste kui ka naiste vajadusi; suurendada Lääne-Balkani riikide piiripolitsei ja kriminaalpolitsei suutlikkust ebaseadusliku tulirelvakaubanduse ja tulirelvade valdamise vastu võitlemisel; suurendada füüsilise julgeoleku ja varude haldamise alast suutlikkust taristu turvalisuse suurendamise, üleliigsete varude vähendamise ja väljaõppe kaudu; ning tugineb käimasolevale tööle tulirelvade kontaktpunktide loomisel Kagu-Euroopas.

Projektiga aidatakse laiemalt kaasa rahu ja julgeoleku tagamisele Euroopas ja kogu maailmas ning samal ajal tugevdatakse piirkondlikku stabiilsust, tehes tööd piirkondliku koostöönõukogu raames ning partnerluses teiste asjakohaste rahvusvaheliste partnerite ja algatustega.

Meetmega toetatakse otseselt ELi julgeolekustrateegia, ELi väike- ja kergrelvade strateegia, organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitleva ELi poliitikatsükli (EMPACT tulirelvad), relvakaubanduslepingu, väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse kõigi aspektide ennetamist, tõkestamist ja likvideerimist käsitleva ÜRO tegevuskava, tuvastamist ja päritolu kindlakstegemist võimaldava rahvusvahelise vahendi, ÜRO tulirelvade protokolli, naisi, rahu ja julgeolekut käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 (2000) ja ÜRO desarmeerimiskava rakendamist ning sellega tõhustatakse konkreetselt piirkondlikku koostööd võitluses ohuga, mida põhjustab väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona levik. Projekti tulemused annavad ka otsese panuse, et täita tegevuskava 2030 säästva arengu eesmärk nr 16 (rahumeelsed ja õiglased ühiskonnad), eelkõige alaeesmärgid 16.1 (vägivalla kõikide vormide ja suremuse märkimisväärne vähendamine kõikjal) ja 16.4 (ebaseaduslike relvavoogude märkimisväärne vähendamine), ning soolist võrdõiguslikkust käsitlev eesmärk 5. Lisaks aidatakse projektiga rakendada komisjoni tegevuskava võitluseks ebaseadusliku tulirelva- ja lõhkeainekaubanduse vastu ELis.

Täpsemalt öeldes aitab projekt:

— tugevdada piirkondlikku koostööd, teadmiste vahetamist ja teabe jagamist väike- ja kergrelvade kontrolli kohta;

— toetada Lääne-Balkani riikide piiripolitsei ja kriminaalpolitsei suutlikkuse suurendamist ebaseadusliku tulirelva-kaubanduse ja tulirelvade valdamise vastu võitlemisel;

— toetada füüsilise julgeoleku ja varude haldamise alase suutlikkuse edasist suurendamist.

([2]) Nõukogu 11. märtsi 2010. aasta otsus 2010/179/ÜVJP SEESACi poolt Lääne-Balkani riikides läbi viidavate relvakontrollialaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 80, 26.3.2010, lk 48).

([3]) Nõukogu 9. detsembri 2013. aasta otsus 2013/730/ÜVJP SEESACi poolt Kagu-Euroopa riikides läbiviidavate desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 332, 11.12.2013, lk 19).

([4]) Nõukogu 19. detsembri 2016. aasta otsus (ÜVJP) 2016/2356 SEESACi poolt Kagu-Euroopa riikides läbiviidavate desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 348, 21.12.2016, lk 60).

2. **Rakendusasutuse valik ja koordineerimine teiste asjakohaste rahastamisalgatustega**

SEESAC on ÜRO Arenguprogrammi (UNDP) ja piirkondliku koostöönõukogu ühisalgatus ning on keskseks kontaktasutuseks Kagu-Euroopas läbiviidavate väike- ja kergrelvadega seonduvate tegevuste puhul. Piirkondliku rakendamise kava täidesaatva asutusena on ta alates 2002. aastast teinud Kagu-Euroopas koostööd sidusrühmadega, et rakendada väike- ja kergrelvade kontrolli terviklikku lähenemisviisi, viies ellu väga erinevaid tegevusi, mis hõlmavad strateegilise ja operatiivse piirkondliku koostöö hõlbustamist, poliitikakujundamise toetamist ja institutsioonide suutlikkuse suurendamist, teadlikkuse suurendamise ning väike- ja kergrelvade kogumise kampaaniaid, varude haldamist, üleliigsete varude vähendamist, märgistamise ja päritolu kindlakstegemise suutlikkuse suurendamist ning relvaekspordi kontrolli parandamist. Selle tulemusena on SEESAC omandanud ainulaadse suutlikkuse ja kogemuse paljusid sidusrühmi hõlmavate piirkondlike sekkumiste elluviimisel, võttes arvesse Kagu-Euroopa piirkonna partnerite ühist poliitilist ja majanduslikku tausta, misläbi tagatakse riiklik ja piirkondlik omavastutus, SEESACi tegevuste pikaajaline jätkusuutlikkus ning SEESACi kujunemine peamiseks piirkondlikuks osapooleks väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas.

SEESAC haldab kahe- ja mitmepoolseid suhtluskanaleid kõigi asjaomaste poolte ja organisatsioonidega. Sellega seoses tegutseb ta jätkuvalt väike- ja kergrelvade piirkondliku juhtrühma sekretariaadina. Lisaks on SEESAC varude vähendamise piirkondliku lähenemisviisi algatuse sekretariaat ning ta on määratud ka Lääne-Balkani väike- ja kergrelvade kontrolli tegevuskava mitme partneriga usaldusfondi sekretariaadiks. SEESAC osaleb samuti väike- ja kergrelvade / miinivastase tegevuse koordineerimiskoosolekutel, mis on väike- ja kergrelvade kontrolli alaste tegevuste mitteametlik koordineerimismehhanism NATO, liidu, OSCE, ÜRO desarmeerimisbüroo (UNODA) ja SEESACi vahel. SEESAC annab korrapäraselt oma panuse kõikidele asjaomastele piirkondlikele foorumitele, nagu ELi ja Lääne-Balkani justiits- ja siseministrite kohtumised, NATO struktureeritud teabevahetusprotsess väike- ja kergrelvade valdkonnas ning Kagu-Euroopa kaitseministeeriumite protsess. SEESACil on lisaks jätkuvalt ulatuslik suhete võrgustik tulenevalt ametlikest ja mitteametlikest partnerlustest selliste organisatsioonidega nagu RACVIAC (piirkondlik relvastuskontrolli kontrolli ja rakendusabi keskus) – julgeolekukoostöö keskus ning OSCE julgeolekukoostöö foorum. ÜRO väikerelvade alaste meetmete koordineerimise projekti (CASA) ning muude formaatide kaudu toimuvad korrapärased koordineerimiskohtumised ning teabevahetus teiste ÜRO allasutustega, nagu ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo (UNODC) ja ÜRO desarmeerimisküsimuste büroo (UNODA). Seega toimib SEESAC piirkondliku keskuse ja keskse kontaktasutusena erinevates julgeolekusektori reformiga seotud küsimustes, keskendudes eelkõige väike- ja kergrelvade kontrolli ja varude haldamise küsimustele. SEESAC säilitab tiheda kontakti asjaomaste liidu osalejatega ja toetab neid, , eelkõige naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraati, rände ja siseasjade peadirektoraati, Europoli ja INTERPOLi, Frontexit ning ELi juhitavaid algatusi, nagu EMPACT tulirelvad ja Euroopa tulirelvaekspertide töörühm. See võimaldab tõhustada koostööd Kagu-Euroopa partneritega.

SEESAC asub Belgradis ning tegutseb praegu kogu Kagu-Euroopas – Albaanias, Bosnias ja Hertsegoviinas, Kosovos (*) Moldova Vabariigis, Montenegros, Põhja-Makedoonia Vabariigis ja Serbias, ning osutab piiratud toetust Ukrainale ja Valgevenele. Varem tegutses SEESAC ka Bulgaarias, Horvaatias ja Rumeenias. Piirkondlik omavastutus tagatakse piirkondliku koostöönõukogu ning väike- ja kergrelvade piirkondliku juhtrühma kaudu, milles kõigi Kagu-Euroopa riikide esindajad annavad strateegilisi suuniseid, teevad algatusi ning esitavad toetustaotlusi.

SEESAC on algatanud lähenemisviisi, mille aluseks on ühiste probleemide lahendamine piirkondlike algatuste abil, mis on Kagu-Euroopas andnud märkimisväärseid tulemusi mitte üksnes tänu olulisele teabevahetusele ja sellest tulenevale positiivse piirkondliku konkurentsi edendamisele, vaid ka seepärast, et ühtse rakendamise abil aitab see saavutada riiklikul ja piirkondlikul tasandil järjepidevaid ja kergesti mõõdetavaid tulemusi.

SEESAC on rakendanud oma eelmisi liidu rahastatud projekte väga edukalt, saavutanud kestlikke tulemusi projektide elluviimisel, arendades ja tugevdades riiklikku omavastutust oma projektide ja tegevuste osas ning edendades piirkondlikku koordineerimist, kogemuste ja parimate tavade vahetamist ning piirkondlikke teadusuuringuid. SEESACi kogemused väike- ja kergrelvade valdkonnas ning põhjalikud teadmised piirkondlikest küsimustest ja asjakohastest sidusrühmadest teevad temast käesoleva meetme elluviimiseks kõige sobivama rakenduspartneri.

(*) Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

3. **Projekti kirjeldus**

Projekti uus etapp tugineb nõukogu otsuste 2004/791/ÜVJP ([5]), 2010/179/ÜVJP, 2013/730/ÜVJP ja (ÜVJP) 2016/2356 alusel saavutatule ning täiendab kehtivat nõukogu otsust (ÜVJP) 2018/1788. Uus etapp keskendub kolmele põhivaldkonnale, säilitades tervikliku lähenemisviisi, et võidelda väike- ja kergrelvade poolt Kagu-Euroopa piirkonnas tekitatava ohuga.

Need kolm valdkonda käsitlevad strateegilist ja poliitilist tasandit ning operatiivaspekte, toetades seega otseselt väike- ja kergrelvade kontrolli kõiki tasandeid, keskendudes järgmisele: piirkondliku koostöö tugevdamine, teadmiste jagamine ja teabevahetus; Lääne-Balkani riikide piiripolitsei ja kriminaalpolitsei suutlikkuse suurendamine ebaseadusliku tulirelvakaubanduse ja tulirelvade valdamise vastu võitlemisel ning füüsilise julgeoleku ja varude haldamise alase suutlikkuse suurendamine taristu turvalisuse suurendamise, üleliigsete varude vähendamise ja väljaõppe kaudu.

Projektil on eelkõige järgmised tulemused:

— tugevam piirkondlik koostöö, teadmiste jagamine ja teabevahetus relvastuskontrolli kohta;

— Lääne-Balkani riikide piiripolitsei ja kriminaalpolitsei suurem suutlikkus võidelda ebaseadusliku tulirelvakaubanduse ja tulirelvade valdamise vastu;

— suurem füüsilise julgeoleku ja varude haldamise alane suutlikkus taristu turvalisuse suurendamise, üleliigsete varude vähendamise ja väljaõppe kaudu.

Projekti strateegia rajaneb SEESACi ainulaadsel lähenemisviisil, milleks on usalduse ja koostöö tugevdamine Kagu-Euroopa piirkonnas, mis on eeltingimuseks, et saavutada konkreetseid ja mõõdetavaid muutusi. Eelkõige piirkondlikul tasandil on erinevad SEESACi toetatud koostööprotsessid, mis hõlmavad nii poliitikakujundajaid kui ka operatiivse tasandi töötajaid, osutunud oluliseks elemendiks, millega tagatakse konkurentsipõhine keskkond, mis soodustab teadmussiiret, kogemuste jagamist ja teabevahetust. Seeläbi on saavutatud mitte üksnes Kagu-Euroopa piirkonnas suutlikkuse suurendamine, vaid veelgi olulisem on see, et suurendatud on usaldust ning loodud on otsene koostöö institutsioonide ja sõltumatute ekspertide vahel, mis muu hulgas võimaldas tegevuskava väljatöötamist. Lisaks sellele on piirkondliku koostöö lähenemisviis suurendanud Kagu-Euroopa piirkonnas relvakaubanduse kontrollimiseks tehtavate jõupingutuste läbipaistvust ja tõhusust, mille tulemusel on Kagu-Euroopa riikides toimuv relvaveo aruandlus maailma läbipaistvamate hulgas. Seepärast edendatakse projektiga jätkuvalt piirkondlikku koostööd, mis on oluline võimaldav tegur mõõdetavate tulemuste saamiseks.

Projekti geograafiline ulatus on Kagu-Euroopa ning projekti otsesed kasusaajad on Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Montenegro, Serbia, Moldova Vabariigi, Põhja-Makedoonia Vabariigi ja Kosovo (**) asjaomased ametiasutused. Lisaks soovitakse projektiga jätkata toetuse andmist sarnaste väike- ja kergrelvade kontrolli alaste väljakutsetega silmitsi seisvatele Ida-Euroopa riikidele, eelkõige Ukrainale ja Valgevenele, nende osalemise kaudu Lääne-Balkani riikides alates 2002. aastast omandatud teadmiste ja kogemuste ning välja töötatud parimate tavade ülekandmises.

3.1. Piirkondliku koostöö hõlbustamine ja tõenditel põhineva poliitikakujundamise toetamine väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas, aidates seega veelgi vähendada väike- ja kergrelvade ebaseadusliku leviku ohtu

Eesmärk

Esimese komponendi eesmärk on veelgi tugevdada suutlikkust tõenditel põhineva väike- ja kergrelvade kontrolli poliitika väljatöötamiseks ja rakendamiseks ning lähenemisviiside standardimiseks, tehes selleks piirkondlikku koostööd väike- ja kergrelvade komisjonide ning Kagu-Euroopa tulirelvaekspertide piirkondliku võrgustiku (SEEFEN) strateegilisel ja operatiivtasandil, vahetades teavet ja jagades häid tavasid, suurendades andmete kogumise ja analüüsimise suutlikkust, ühtlustades ja standardides väike- ja kergrelvade õigusraamistikke ning integreerides järjepidevalt soolist perspektiivi väike- ja kergrelvade kontrolli poliitikasse. See omakorda aitab saavutada tegevuskava eesmärke 1, 2 ja 3.

([5]) Nõukogu 22. novembri 2004. aasta otsus 2004/791/ÜVJP, millega pikendatakse otsuse 2002/842/ÜVJP, mis käsitleb ühismeetme 2002/589/ÜVJP rakendamist, et tagada Euroopa Liidu osalemine väike- ja kergrelvade destabiliseeriva kogunemise ja leviku vastases võitluses Kagu-Euroopas, kehtivust ja muudetakse nimetatud otsust (ELT L 348, 24.11.2004, lk 46).

(**) Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

Kirjeldus

Tuginedes edukale lähenemisviisile, milleks on piirkondlikul tasandil tehtava võrgustikutöö hõlbustamine, soodustab see komponent jätkuvalt piirkondlikku koostööd väike- ja kergrelvade komisjonide vahel, milleks korraldatakse korrapäraselt piirkondlikke kohtumisi, teabevahetust ja andmete kogumist ning suurendatakse suutlikkust tõenditel põhineva poliitika kujundamiseks. Relvaveo läbipaistvust suurendatakse ka seeläbi, et relvaveo alane piirkondlik teabevahetuse protsess lisatakse osaliselt väike- ja kergrelvade komisjonide koostööprotsessi ning toetatakse Kagu-Euroopas toimuva relvaveo jätkuvat läbipaistvust. Lisaks nähakse ette, et Kagu-Euroopas omandatud kogemusi kantakse üle ka teistele piirkondadele, et toetada liidu meetmeid teistes piirkondades. Lõpetuseks antakse selle komponendiga tehnilist abi, kasutades selleks sihipäraseid ja tellitavaid poliitikale suunatud uuringuid ja lühiülevaateid poliitikakujundajate jaoks.

Lisaks sellele, võttes arvesse nii liidu suunalise tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ohtu kui ka tulirelvade kasutamist organiseeritud kuritegevuses ja terroriaktide toimepanemisel, on kõnealuse ohu vastase võitluse alaste jõupingutuste oluliseks elemendiks usaldusväärsete andmete kogumise ja vahetamise süsteemide ja mehhanismide väljatöötamine. SEESAC on Kagu-Euroopa piirkonnas teinud pikaajalist tööd ning eelkõige edukalt rakendanud nõukogu otsuseid 2013/730/ÜVJP ja (ÜVJP) 2016/2356, mis hõlmas SEEFENi loomist ja selle tegevuse hõlbustamist, mistõttu on SEESAC olnud selliste jõupingutuste esirinnas, tegutsedes koostööprotsesside käivitajana, ning on samal ajal teinud tööd, et suurendada õiguskaitseasutuste suutlikkust märgistamise, päritolu kindlakstegemise ja arvestuse pidamise valdkondades, sealhulgas andes tehnilist abi ja toetust registripidamise süsteemide loomisel ja tõhustamisel. Kõnealune komponent hakkab tuginema eelmise perioodi tulemustele ning hõlmab SEEFENi edasist tugevdamist, kasutades seda samal ajal platvormina tihedama koostöö tegemiseks õiguskaitseasutuste vahel Kagu-Euroopas ja mujal, et võidelda väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku kaubanduse vastu. SEEFENi kogu tegevus kooskõlastatakse tihedalt Europoli, EMPACTi, EFE, rände ja siseasjade peadirektoraadi, INTERPOLi, Eurojusti ja Frontexi ning teiste asjaomaste osalejatega ning SEEFENi tegevusega toetatakse nimetatud asutuste jõupingutusi.

Lõpetuseks on komponendi eesmärk käsitleda Lääne-Balkani riikides ilmset ja kiireloomulist vajadust rangema väike- ja kergrelvade ning tulirelvade kontrolli õigusraamistiku järele, millega reguleeritakse tulemuslikult relvastuskontrolli ja lihtsustatakse reageerimist asjakohastele ohtudele. Seeläbi saavutatakse Lääne-Balkani riikides relvastuskontrolli alaste õigusaktide ja menetluste kooskõla ning väike- ja kergrelvade ning tulirelvade kontrollimenetluste ja -tavade standardimine. Selline standardimine võimaldaks kõrvaldada takistused, mis ei võimalda õiguskaitse- ja kohtuasutustel teha otsekoostööd, vahetada teavet ning viia läbi ühiseid või paralleelseid uurimisi. Kuna Kagu-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli reguleerivad õigus- ja poliitikaraamistikud sageli ei tunnista täielikult ega käsitle piisavalt soolist perspektiivi, mis muudab relvastuskontrolli alased jõupingutused kõigi kodanike (nii naiste, meeste, tütarlaste kui ka poiste) turvalisuse tagamisel vähem tõhusaks, siis projektiga antakse ka panus soolise perspektiivi täiendavaks integreerimiseks väikerelvade kontrolli alastesse õigusaktidesse. Selleks, tuginedes nõukogu otsuse (ÜVJP) 2018/1788 rakendamise kaudu antud toetusele, töötatakse projekti raames välja vajaduspõhised temaatilised riiklikud ja piirkondlikud seminarid, ajakohastatakse relvade alaste õigusaktide piirkondlikku kogumikku ning vaadatakse läbi projekti kasusaajate õigusraamistik soolise perspektiivi alusel, tagamaks et relvastuskontrolli reguleerivates poliitikates ei eirata seoseid väike- ja kergrelvade ning soolise perspektiivi vahel.

Täpsemalt soovitakse projektiga hõlbustada piirkondlikku koostööd ja toetada tõenditel põhinevat poliitikakujundamist väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas järgmise kaudu:

— väike- ja kergrelvade komisjonide piirkondlikud kohtumised Kagu-Euroopas (kaks korda aastas), millel keskendutakse relvastuskontrolli poliitika alasele teabevahetusele, teadmiste jagamisele ja standardimisele;

— SEEFENi piirkondlikud koosolekud (kaks korda aastas), millel keskendutakse operatiivteabe vahetamisele ja piiriülesele koostööle ebaseadusliku tulirelvakaubanduse vastases võitluses;

— tellitavate tehniliste nõuannete ja oskusteadmiste pakkumine väike- ja kergrelvade komisjonidele ja SEEFENile, et tõhustada poliitika väljatöötamist, kavandamist, vastuvõtmist ja rakendamist;

— tellitav toetus relvastuskontrollialaste õigusaktide ühtlustamiseks, et teha kogu piirkonnas asjakohaseid muudatusi seoses relvastuskontrolli ja standardimist käsitlevate ELi õigusaktidega (2022–2023);

— väike- ja kergrelvade andmete kogumise ja analüüsi toetamine, tuginedes piirkondliku väike- ja kergrelvade alase uuringu soovitustele;

— relvavägivalla jälgimise platvormi haldamine ja Kagu-Euroopa relvavägivalla seirekeskuse (Armed Violence Monitor) andmete korrapärane levitamine, mis võimaldab jälgida suundumusi;

— soolise aspekti täiendav integreerimine väike- ja kergrelvade kontrolli poliitika kujundamisse;

— teadmiste ülekandmine Valgevenesse ja Ukrainasse valitud ametlikel kohtumistel ning väike- ja kergrelvade kontrollivahendites osalemise lihtsustamise kaudu;

— veebipõhise teabevahetusplatvormi haldamine ja selle tõhustamine poliitikaga seotud tellitavate teavitusmaterjalide väljatöötamise kaudu.

Projekti tulemused / rakendamise näitajad

— kuni kaheksa väike- ja kergrelvade komisjonide piirkondliku kohtumise korraldamine;

— kuni kaheksa SEEFENi piirkondliku koosoleku korraldamine (kaks korda aastas), millel keskendutakse õiguskaitseasutuste tulirelvaekspertide vahelisele võrgustikutööle ja teabevahetusele;

— väike- ja kergrelvade komisjonide ja SEEFENi liikmete suutlikkuse suurendamine, pakkudes selleks sihipäraseid koolitusi ning tehnilist ja nõustamisalast abi;

— teabevahetuse, teadmiste edasiandmise ja lähenemisviiside standardimise võimaldamine;

— kuni kümne temaatilise seminari korraldamine toetusesaajatele, et toetada õigusaktide ühtlustamist liidu õigustikuga ja standardimist piirkonnas;

— oskusteadmiste pakkumine õigusaktide ja poliitika ajakohastamise kohta, et ühtlustada need ELi õigusraamistiku ja standarditega;

— relvavägivalla suundumuste igakuiste seireandmete avaldamine kogu piirkonnas;

— ametiasutuste andmete kogumise, analüüsimise ja levitamise tagamine väike- ja kergrelvade alase uuringu soovituste alusel;

— soolise aspekti integreerimine väike- ja kergrelvade poliitika kujundamisse;

— relvade registrisüsteemi edasiarendamine Moldova Vabariigis;

— teadmiste jagamise ja teabevahetuse hõlbustamine Valgevene ja Ukraina ametiasutustega.

3.2 *Täiendavalt toetatakse õiguskaitse- ja piirivalveasutuste suutlikkuse suurendamist ebaseadusliku relvade ja lõhkeainetega kauplemise tõkestamisel ja selle vastu võitlemisel.*

Eesmärk

Teise komponendi eesmärk on tagada vajalik toetus väike- ja kergrelvadega ebaseadusliku kauplemise vastasele võitlusele, parandades selleks määratud õiguskaitseasutuste protsesse, varustust ja koolitust kooskõlas tegevuskava eesmärgiga 3, milles nõutakse, et 2024. aastaks vähendataks märkimisväärselt tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainete ebaseaduslikke voogusid.

Kirjeldus

Selle komponendiga toetatakse piirkondlike ametiasutuste suutlikkuse suurendamist, et võtta nii ennetavaid kui ka repressiivseid meetmeid, mis on vajalikud, et edukalt tuvastada, takistada ja tõkestada tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainete salakaubavedu nende jurisdiktsioonist ja nende jurisdiktsiooni kaudu. Euroopa julgeoleku tegevuskavas nimetati ebaseadusliku tulirelvakaubanduse vastast võitlust ühe prioriteetse meetmena. Selles kutsuti üles ebaseadusliku tulirelvakaubanduse vastase võitluse õigusraamistikku läbi vaatama ja seda tugevdama. Ebaseadusliku tulirelvade ja lõhkeainetega kauplemise allikad on erinevad ning kontrollid välispiiridel ning politsei- ja tollikoostöö on jätkuvalt ülimalt tähtis, nagu on sätestatud väike- ja kergrelvade ELi strateegias. Kagu-Euroopa piirkonna tasandil aitavad liit ja tema liikmesriigid tugevdada õiguskaitseasutuste suutlikkust, et tuvastada, tõkestada ja keelustada salakaubaveovõrgustikke ning hoida ära tulirelvade jõudmine ebaseadusliku turu kaudu terroristide ja kurjategijateni, muu hulgas tõkestades relvade ebaseaduslikku rahastamist ja transporti ning suurendades piiripolitsei, tolli ja sadamavaldajate rolli. Ebaseadusliku relvakaubanduse piiriülese iseloomu tõttu on eriti oluline toetada ka naaberriike.

Piiriülese kontrolli tugevdamine Lääne-Balkani riikides tulirelvade, nende oluliste osade, laskemoona ja lõhkeainete ebaseadusliku kaubanduse ja voogude vastu võitlemise tervikliku lähenemisviisi üks peamistest nõuetest. Tõhus piirikontroll ei enneta mitte ainult kuritegevust selle kõigis tahkudes, vaid on ka usaldust suurendav meede. Range ja tõhus piirikontroll on iga pikaajalise riikliku ja piirkondliku julgeoleku programmi alus. Jurisdiktsioonide piiriteenistuste suutlikkuse esialgne hindamine viidi läbi nõukogu otsuse (ÜVJP) 2016/2356 alusel ning selles keskenduti peamiselt piiripolitsei haldus- ja tehnilisele suutlikkusele. Relvade, laskemoona ja lõhkeainete ebaseadusliku piiriülese kaubanduse tulemuslikuks tõkestamiseks on vaja suurendada üldist suutlikkust. Esialgsest hindamisest selgus eelkõige sihipäraste koolituste puudumine tulirelvade avastamiseks piiril, välja arvatud Bosnias ja Hertsegoviinas; piiripolitseiteenistustel on avastamiseks piiratud vahendid nii piiripunktides kui ka maismaapiiril. Lisaks sellele, kuna relvi toodetakse sageli uutest materjalidest ning ei ole neid võimalik avastada metallidetektoritega ega koerte abil, keda on koolitatud püssirohu lõhnale reageerima.

Selle komponendi raames pakutav abi keskendub standardse töökorra väljatöötamisele ning varustuse hankimisele piiriteenistuste ja kriminaalpolitsei jaoks, et tõkestada ebaseaduslikku tulirelvadega kauplemist ja tulirelvade ebaseaduslikku valdamist. Lisaks korraldatakse temaatilisi koolitusi jurisdiktsioonide tasandil ja piirkondlikke seminare. Kavandatavate tegevustega täiendatakse Kagu-Euroopa tulirelvaekspertide piirkondliku võrgustiku tööd ja neid koordineeritakse tihedalt muude Kagu-Euroopas käimasolevate liidu toetatavate meetmetega, eelkõige organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitleva ELi poliitikatsükliga ning konkreetselt EMPACT tulirelvade operatiivsete tegevuskavadega ning Europoli, Frontexi ja INTERPOLi tegevusega.

Seda tehakse järgmiste meetmete abil:

— varustuse ja koolituse pakkumine piirihaldusele ebaseadusliku relvakaubanduse vastu võitlemiseks, et toetada piiripolitseiasutusi Albaanias, Kosovos (***), Montenegros, Serbias ja Põhja-Makedoonia Vabariigis;

— varustuse ja koolituse pakkumine kriminaalpolitseile ebaseadusliku relvakaubanduse vastu võitlemiseks, et toetada kriminaalpolitseiasutusi Albaanias, Bosnias ja Hertsegoviinas, Kosovos (****), Montenegros, Serbias ja Põhja-Makedoonia Vabariigis.

Projekti tulemused / rakendamise näitajad:

— kuni kuue standardse töökorra väljatöötamine igas piiriteenistuses;

— varustuse hankimine ebaseadusliku relvakaubanduse tõkestamiseks ja väljaõpe pakutava varustuse kasutamiseks;

— kuni kuue temaatilise koolituse korraldamine igas piiriteenistuses;

— kuni nelja piirkondliku seminari korraldamine piiriteenistustele;

— kuni kuue kriminaalpolitsei standardse töökorra väljatöötamine igas jurisdiktsioonis;

— varustuse hankimine kriminaalpolitseile ja väljaõpe pakutava varustuse kasutamiseks;

— kuni kuue temaatilise koolituse korraldamine kriminaalpolitseile igas jurisdiktsioonis;

— kuni nelja piirkondliku seminari korraldamine kriminaalpolitseile.

3.3 *Füüsilise julgeoleku ja varude haldamise alase suutlikkuse suurendamine taristu turvalisuse suurendamise, üleliigsete varude vähendamise ja väljaõppe kaudu*

Eesmärk

Vähendada relvade leviku ohtu, suurendades relvade ja laskemoona varude turvalisust ning vähendades väike- ja kergrelvade ülemääraseid varusid.

Kirjeldus

Kolmanda komponendi eesmärk on toetada siseasjade ametiasutusi ja politseiasutusi, et veelgi parandada esmatähtsate ladustamiskohtade turvataristut ja standardset töökorda, mis kujutavad endast endiselt väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona varguse ja ebaseadusliku leviku märkimisväärset ohtu. See komponent põhineb nõukogu otsusel

(***) Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

(ÜVJP) 2016/2356 ning on kooskõlas tegevuskava 7. eesmärgiga märkimisväärselt vähendada tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainete leviku ja kõrvalesuunamise ohtu ning 6. eesmärgiga korrapäraselt vähendada üleliigseid varusid ning hävitada konfiskeeritud väike- ja kergrelvi ja laskemoona. SEESAC on edukalt kasutanud kahest lähenemisviisi: 1) ladustamiskohtade turvalisuse suurendamine ning 2) varude haldamisega tegeleva personali suutlikkuse suurendamine, tugevdades märkimisväärselt turvalisuse tagamist ning vähendades väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona varude soovimatu leviku ohtu. Kooskõlas väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona füüsilise julgeoleku ja varude haldamise laiaulatusliku lähenemisviisiga laiendas SEESAC seda lähenemisviisi, ühendades selle üleliigsete varude vähendamisega, misläbi vähendatakse veelgi relvade leviku ohtu.

Projektiga jätkatakse Kagu-Euroopa relvade ja laskemoona ladustamise kohtade turvalisuse suurendamist, osutades kooskõlas rahvusvaheliste parimate tavade ja standarditega täiendavat konkreetset tehnilist ja taristualast toetust. Kuigi sõjaväeliste ladustamiskohtade turvalisust on märkimisväärselt suurendatud nõukogu otsuse 2013/730/ÜVJP raames, on SEESAC teinud kindlaks, et muret valmistavad politsei ja siseasjade ametiasutuste varud, kuna nende turvamise võime on puudulik ning arvestuse pidamine ja varude haldamise suutlikkus on ebapiisavad; samuti valmistavad muret keerukamad süsteemid, mis hõlmavad ründerelvi ja konfiskeeritud tulirelvi. Toetatakse politsei / siseasjade ametiasutuste väike- ja kergrelvade ladustamiskohtade ja tõendite säilitamise ruumide turvalisuse suurendamist taristu ajakohastamise kaudu. Kohalikes politseijaoskondades asuvad tõendite säilitamise ruumid on esmatähtsad, kuna kõrvalesuunamise oht on olemas, aga ka avaliku julgeoleku seisukohast, kuna mitmeid ohtlikke materjale hoitakse koos halbades ladustamistingimustes. Toetatakse ka väike- ja kergrelvade liigsete varude ja/või konfiskeeritud väike- ja kergrelvade ning laskemoona vähendamist, vähendades seega veelgi nende ebaseadusliku leviku ohtu.

Peamised kavandatud tegevused:

— politsei / siseasjade ametiasutuste väike- ja kergrelvade ladustamiskohtade ja tõendite säilitamise ruumide turvalisuse suurendamise toetamine taristu ajakohastamise kaudu;

— väike- ja kergrelvade liigsete varude ja/või konfiskeeritud väike- ja kergrelvade hävitamise toetamine;

— piirkondlike temaatiliste seminaride korraldamine relvade ja laskemoona varude haldamise valdkonnas;

— asjaomaste riigiasutuste suutlikkuse tugevdamine kontrollisüsteemide loomiseks.

Projekti tulemused / rakendamise näitajad:

— tõhustati ühe ladustamiskoha turvalisust kooskõlas rahvusvaheliste standardite ja parimate tavadega;

— suurendati kuni 18 tõendite säilitamise ruumi turvalisust;

— hävitati kuni 12 000 tavarelva;

— hävitati kuni 22 000 ühikut laskemoona;

— korraldati kuni kolm temaatilist seminari.

4. **Kasusaajad**

Projekti otsesed kasusaajad on asutused, kes vastutavad Kagu-Euroopas väike- ja kergrelvade kontrolli eest. Albaania Vabariigi, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo (****), Moldova Vabariigi, Montenegro, Serbia Vabariigi ja Põhja-Makedoonia Vabariigi siseasjade ametiasutused, politseitalitused, piirivalveametid, kriminaaluurijad, prokurörid ja tolliametid saavad kasu teabevahetusest ja teadmiste jagamisest, mille tulemuseks on standardimine piirkondliku koostöö, suutlikkuse suurendamise, täiustatud menetluste ning väike- ja kergrelvade kontrolli poliitiliseks, operatiivseks ja tehniliseks edendamiseks vajaliku sihtotstarbelise erivarustuse pakkumise kaudu. Väike- ja kergrelvade komisjonid ning teised Kagu-Euroopas väike- ja kergrelvade kontrolli eest vastutavad institutsioonid saavad kasu koolituse, teabevahetuse ja piirkondliku koostöö tulemusel. Lisaks saavad Valgevene ja Ukraina peamised väike- ja kergrelvade kontrolli institutsioonid kasu tänu suurenenud teadmistele tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ohu kohta ning suunatud teadmussiirde tulemusel.

(****) Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

Kavandatud tegevused on täielikult kooskõlas väike- ja kergrelvade kontrolli riiklike prioriteetide ja tegevuskavaga ning väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas osalevad asjaomased riigiasutused on need heaks kiitnud, mis näitab nende osalemist ja tahet saavutada projekti kavandatud tulemused.

Kagu- ja Ida-Euroopa riikide ja liidu elanikud, keda väike- ja kergrelvade ulatuslik levik ohustab, saavad käesolevast projektist kasu, kuna kõnealune oht väheneb.

5. **Liidu nähtavus**

SEESAC võtab kõik asjakohased meetmed, millega teavitatakse, et meedet rahastab liit. Sellised meetmed viiakse ellu vastavalt komisjoni koostatud Euroopa Liidu välistegevuse alase teabe edastamise ja nähtavuse käsiraamatule. SEESAC tagab seega liidu panuse nähtavuse sobivate märkide ja reklaami kaudu, toonitades liidu rolli, tagades liidu meetmete läbipaistvuse ja suurendades teadlikkust käesoleva projekti tegemise põhjustest, samuti liidu toetusest sellele projektile ning selle toetuse tulemustest. Projekti käigus koostatavas materjalis esitatakse ELi lipp silmapaistval viisil kooskõlas liidu suunistega lipu nõuetekohase kasutamise ja kujutamise kohta.

Võttes arvesse, et kavandatavate tegevuste ulatus ja laad on väga erinevad, kasutatakse mitmesuguseid teavitusvahendeid, sealhulgas traditsioonilist ajakirjandust; veebisaite; sotsiaalmeediat; ning teabe- ja reklaammaterjale, mis hõlmavad infograafikat, teabelehti, uudiskirju, pressiteateid ja vajaduse korral teisi materjale. Nähtavusnõudeid kohaldatakse ka projekti raames koostatavate trükiste, korraldatavate avalike sündmuste ja kampaaniate, hangitava varustuse ning teostatavate ehitustööde puhul. Selleks et veelgi võimendada projekti mõju, suurendades erinevate riikide valitsuste ja üldsuse, rahvusvahelise üldsuse ning kohaliku ja rahvusvahelise meedia teadlikkust, tuleb projekti iga sihtrühmaga suheldes kasutada asjakohast keelt. Erilist tähelepanu pööratakse uuele meediale ja esindatusele internetis.

6. **Kestus**

Tuginedes nõukogu otsuste 2013/730/ÜVJP, (ÜVJP) 2016/2356 ja (ÜVJP) 2018/1788 rakendamisel saadud kogemustele ning võttes arvesse projekti piirkondlikku ulatust, kasusaajate arvu ning kavandatud tegevuste arvu ja keerukust, on projekti rakendamise kestuseks 48 kuud.

7. Üldine korraldus

Käesoleva projekti tehnilise rakendamise eest vastutab UNDP, kes esindab SEESACi, mis on piirkondlik algatus, mis tegutseb UNDP ja piirkondliku koostöönõukogu (Kagu-Euroopa stabiilsuspakti õigusjärglane) egiidi all. SEESAC on piirkondliku rakendamise kava täidesaatev asutus ning on seetõttu Kagu-Euroopas läbiviidavate väike- ja kergrelvadega seonduvate tegevuste osas kontaktpunktiks, kes muu hulgas hõlbustab tegevuskava rakendamise koordineerimist.

SEESACi esindaval UNDPl on üldine vastutus projekti tegevuste elluviimise eest ning ta vastutab projekti rakendamise eest. Projekti kestuseks on neli aastat (48 kuud).

8. **Partnerid**

SEESAC rakendab projekti vahetult, tehes seda tihedas koostöös väike- ja kergrelvade komisjonide ning Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo (*****), Moldova Vabariigi, Montenegro, Serbia Vabariigi ja Põhja-Makedoonia vabariigi siseasjade ametiasutuste ja politseiteenistuste ning asjaomaste asutustega Valgevenes ja Ukrainas. Teised asutused osalevad aktiivselt kooskõlas mitmeid sidusrühmi hõlmava väike- ja kergrelvade kontrolli tervikliku lähenemisviisiga.

(*****) Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.